

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 15Co/33/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516200744
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Walterová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1516200744.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Walterovej a členov senátu JUDr. Márie Hajdínovej a JUDr. Evy Mészárosovej v právnej veci navrhovateľa: O. M. G. V. A. X. Z. H. V. , D. W. X.X.XXXX, H. N. W. G.D., S. Č.. XXX/X, zastúpený spoločnosťou AK Neuschlová, s.r.o., IČO: 36 861 359, Bratislava, Dostojevského rad č. 5, za ktorú koná Mgr. Zuzana Neuschlová, proti odporkyniam v I. rade: V. G. V. A. X. Z. H. P. S. Á. , D. W. XX.X.XXXX, N. N. B. Č.. XX, v II. rade: N. G. V. A. X. Z. H. P. S. Á. , D. W. XX.X.XXXX, N. N., B. Č.. XX, obe zastúpené JUDr. Tomášom Pukajom, advokátom, Dolný Kubín, Hviezdoslavovo námestie č. 1661, odporkyňa v II. rade zastúpená na čas do nadobudnutia plnoletosti procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Bratislava, Vazovova č. 7/A, o zapretie otcovstva, na odvolanie odporcov v I., II. rade proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V. zo dňa 20. novembra 2019, č.k. 10 C 10/2016-239, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Bratislava V. zo dňa 20. novembra 2019, č.k. 10 C 10/2016-239, potvrdzuje.

II. Navrhovateľovi priznáva voči spoločnej a nerozdielnej povinnosti odporkyň v I., II. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava V. rozsudkom (v poradí druhom) zo dňa 20.11.2019, č.k. 10 C 10/2016-239, I. určil, že O. M. G., D. W. X.X.XXXX, nie je biologickým otcom N. G., D. W. XX.X.XXXX z matky V. G., F. A., D. W. XX.X.XXXX; II. navrhovateľovi priznal voči odporkyniam v I., II. rade spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, o ktorej rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku; III. priznal štátu nárok na náhradu trov znaleckého dokazovania voči odporkyniam v I., II. rade spoločne a nerozdielne vo výške 100 %, o ktorej rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Vychádzal z návrhu doručeného súdu dňa 21.1.2016, ktorým navrhovateľ žiadal zaprieť otcovstvo k vtedy maloletej odporkyni v II. rade, nakoľko má dôvodné podozrenie, že nie je jej biologickým otcom dieťaťa hoci mu svedčí prvá domnienka otcovstva, ako vtedajšiemu manželovi. Podozrenie o tom, že nie je biologickým otcom maloletej nadobudol potom, ako mu kamarátka na jeseň 2015 povedala, že odporkyňa v I. rade sa pred uzavretím manželstva stýkala intímne s inými mužmi, čo jej povedal kolega. Žiadal o vypracovanie znaleckého posudku znalcom v odbore genetika, ktorý by jeho otcovstvo k maloletej potvrdilo alebo vylúčilo.

2. Súd prvej inštancie vo veci nariadil pojednávanie, vykonal dokazovanie výsluchmi účastníkov konania, svedkov, oboznámením sa listinnými dôkazmi založenými v spise, na základe čoho zistil nasledovný skutkový stav veci. Navrhovateľ a odporkyňa v I. rade uzavreli dňa X.X.XXXX manželstvo, odporkyňa v II. rade sa narodila dňa XX.X.XXXX, pričom v jej rodnom liste je ako otec uvedený navrhovateľ. Manželstvo navrhovateľa a odporkyne v I. rade bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Prievidzi dňa

21.12.2000, č.k. 7 C 181/2000-48, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 10.2.2001; odporkyňa v II. rade žije s matkou - odporkyňou v I. rade, bola študentkou strednej školy. Znalecký posudok znalca Prof. RNDr. Ľudevíta Kádašiho DrSc., vylúčil otcovstvo navrhovateľa, účastníci konania k jeho záverom nemali výhrady. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že pravdepodobnosť otcovstva domnelého otca voči odporkyňi v II. rade je v číselnom vyjadrení 0,0000000 % a takýto výsledok značí, že na základe vykonaného dokazovania, vychádzajúc zo súčasného stavu poznatkov v odbore genetiky, treba biologické otcovstvo voči odporkyňi v II. rade ako testovanému dieťaťu pokladať za vylúčené, pretože nemá vo svojom genotype alely, ktoré biologicky otec dieťaťa musí mať.

3.1. Po právnej stránke súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 85 ods. 1, § 87 ods. 1, § 88 ods. 1 Zákona o rodine, čl. 15, § 191 ods. 1 C.s.p., čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a dôvodil dôvodnosťou návrhu na zapretie otcovstva. Uviedol, že z vykonaného dokazovania predchádzajúceho zrušujúcemu rozhodnutiu druhoinštančného súdu mal za preukázané, že navrhovateľovi svedčala prvá domnienka otcovstva ako manželovi matky odporkyňi v II. rade, ktorá v priebehu konania dovŕšila plnoletosť a naďalej žije s matkou. Navrhovateľ si voči nej vyživovaciu povinnosť ako otca plní, nakoľko študuje, ich vzájomné vzťahy sú po rozhodnutí súdu o zvýšení výživného narušené, bez osobných a telefonických kontaktov, stav formálnych vzťahov pretrvával i v priebehu konania. Doplnením dokazovania v zmysle intencií druhoinštančného súdu nastali nové skutočnosti a to, že výsledok znaleckého dokazovania, ktorému sa obe odporkyne nechceli podrobiť, otcovstvo navrhovateľa vylúčil. V konaní nebolo sporné, nakoľko navrhovateľ i odporkyňa v I. rade zhodne uviedli, že spolu žili a od narodenia odporkyne v II. rade, túto vychovávali spolu, pričom navrhovateľ sa k dieťaťu správal a vychovával ho ako svoje vlastné dieťa. Manželstvo bolo rozvedené pre vážny rozvrat po dvoch rokoch. Navrhovateľ počas manželstva a po rozvode býval v Prievidzi, obe odporkyne v Dolnom Kubíne, pričom navrhovateľ navštevoval odporkyňu v II. rade podľa svojich možností. Ako vyplynulo z výpovede navrhovateľa a svedkyne W. Č., dlhoročnej kamarátky a jeho bývalej kolegyne, táto mu mala v septembri 2015 oznámiť, že počula od bývalého kolegu, že jeho bývalá manželka (odporkyňa v I. rade) sa pred svadbou stýkala intímne s inými mužmi. Meno kolegu, ktorý jej toto oznámil síce neuviedla, ale tento je už niekoľko rokov mŕtvy. Menovanú vypočul za účelom preukázania včasnosti podaného návrhu, pričom svedkyňa vypovedala, že túto informáciu sa dozvedela krátko po svadbe účastníkov, ale nechcela zasahovať do ich manželstva aj s ohľadom na to, že čakali dieťa. Keď ju však u nej doma navrhovateľ navštívil v septembri 2015 a sťažoval sa na správanie odporkyne v II. rade, nepáčilo sa jej to a tak mu povedala vyššie uvedenú informáciu o možnosti, že nemusí byť biologickým otcom N.. Navrhovateľ podľa jej vyjadrenia bol z tejto informácie rozrušený a po tejto informácii požiadal obe odporkyne, aby sa podrobili testom potrebným pre určenie otcovstva, čo odmietli a pre toto podozrenie nemá záujem ďalej plniť funkciu biologického otca odporkyne v II. rade. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.4.2011, č.k. PL ÚS 1/2010-57, podľa ktorého ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine nie je v súlade s čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Napadnuté ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine obmedzovalo manžela matky dieťaťa prekluzívnou trojročnou lehotou odkedy sa dozvedel, že sa manželke narodilo dieťa možnosťou zaprieť na súde, že je otcom tohto dieťaťa. Toto ustanovenie Zákona o rodine stratilo účinnosť dňa 8.9.2011 a platnosť dňa 8.3.2012. Uvedený nález sa týka iba ustanovenia § 86 ods. 1 Zákona o rodine, teda keď sa otcovstvo určilo na základe prvej domnienky otcovstva, že otcom dieťaťa je manžel jeho matky. Aj v konaní o zapretie otcovstva na návrh muža, ktorého otcovstvo bolo určené na základe prvej domnienky otcovstva sa musí súd zaoberať tým, kedy právny otec zistil (mohol zistiť), že nie je otcom dieťaťa, ku ktorému patrí jeho otcovstvo. Navrhovateľ bol manželom matky odporkyne v II. rade, t.j. manželom odporkyne v I. rade a má právo zaprieť na súde otcovstvo k odporkyňi v II. rade. V predmetnej veci je potrebné na posúdenie právnych vzťahov medzi stranami sporu aplikovať zákon č. 36/2005 Zb. (správne Z.z., poznámka odvolacieho súdu), dňa 1.1.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 175/2015 Z.z., v zmysle ktorého došlo k modifikácii znenia § 86 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine tak, že zapieracia lehota sa upravila na tri roky odo dňa, keď sa manžel dozvedel o skutočnostiach, dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke. Z výsluchu navrhovateľa, svedkyne Č., správania sa navrhovateľa, ktorý doteraz plní vyživovaciu povinnosť k odporkyňi v II. rade, zo záporného postoja odporkyň, k podstatnej skutočnosti, ktorou je zistenie otcovstva odborným vyšetrením, najmä s poukazom na závery znaleckého dokazovania dospel k záveru, že je možné uveriť navrhovateľovi, že svoje otcovstvo celé roky od narodenia odporkyne v II. rade až do jesene roku 2015, nespochybňoval. Informáciu, ktorú získal navrhovateľ od svedkyne Č. o tom, že nemusí byť biologickým otcom odporkyne v II. rade možno považovať za okamih „dozvedenia sa“ o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa,

ktoré sa narodilo jeho manželke. Nepriklonil sa k vyjadreniu odporkyne v I. rade, že dôvodom iniciovania konania o zapretie otcovstva bolo zvýšenie výživného, nakoľko to vyvracia správanie sa navrhovateľa, ktorý si riadne svoju vyživovaciu povinnosť voči odporkyňi v II. rade vo zvýšenej výške plní, voči rozhodnutiu o zvýšení vyživovacej povinnosti nepodal opravný prostriedok. Je teda viac ako zrejmé, že ak by navrhovateľ objektívne mal vedomosť o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom odporkyne v II. rade, inicioval by konanie aj skôr a neplatil by na dieťa, ku ktorému malo byť jeho otcovstvo spochybňované od začiatku manželstva na základe informácie odporkyne v I. rade. Navrhovateľ inicioval konanie o zapretie otcovstva až na základe neochoty odporkyňi podrobiť sa testom otcovstva, ktorý dôkaz je jediným možným pre vyvrátenie jeho pochybností o otcovstve k odporkyňi v II. rade. Otcovstvo k odporkyňi v II. rade, podľa zhodného tvrdenia navrhovateľa a odporkyne v I. rade, bolo zapísané navrhovateľovi ako manželovi, teda na základe prvej domnienky otcovstva. Navrhovateľ od narodenia dieťaťa, t.j. dňa 10.1.1999, právo na zapretie otcovstva na súde neuplatnil, ako sám uviedol, nemal na to dôvod až do septembra 2015, dátum tejto pre neho podstatnej informácie neuviedol, kedy sa od svojej dlhoročnej kamarátky svedkyne Č. dozvedel o tom, že odporkyňa v I. rade mala intímny pomer aj s inými mužmi v čase, kedy mohlo dôjsť k počatiu dieťaťa (odporkyne v II. rade). Navrhovateľ otcovstvo k dieťaťu nespochybňoval i keď bolo počaté pred uzavretím manželstva. Tvrdenie navrhovateľa, že nemal pochybnosti o svojom otcovstve po dobu 16 rokov podporujú i vyjadrenia oboch rodičov, t.j. navrhovateľa a odporkyne v I. rade, že sa k dieťaťu správal ako k vlastnému, prihladnuc na skutočnosť, že nežijú v rovnakom meste, následne si plnil vyživovaciu povinnosť k odporkyňi (v II. rade, poznámka odvolacieho súdu) celé roky až doteraz. Navrhovateľ návrh podal dňa 21.1.2016, v čase kedy už bol platný a účinný § 86 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. v znení jeho novelizácie zákonom č. 175/2015 Z.z., v čase keď ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine stratilo účinnosť (dňa 8.9.2011) a platnosť (dňa 8.3.2012). Podaniu návrhu predchádzali jeho výzvy adresované odporkyňi v I. rade, aby sa s dcérou podrobili odbornému vyšetreniu, ktoré by jeho otcovstvo potvrdilo alebo vylúčilo. Navrhovateľ podal návrh majúci, po dôkladnom vnútornom zvážení za to, že informácia, ktorú mu poskytla W. Č. je skutočnosťou dôvodne spochybňujúcou jeho otcovstvo, pričom o tom, že skutočne nemusí byť otcom už plnoletej N. ho následne utvrdilo aj jej správanie sa voči nemu ako otcovi, pretože ešte pred tým ako sa dozvedel predmetnú informáciu od W. Č.Á., v konaní o zvýšení výživného dcéra uvádzala tvrdenia, ktoré podľa neho boli výsledkom jej manipulácie zo strany matky a aj následne v priebehu tohto konania, keď na jednej strane už plnoletá odporkyňa v II. rade tvrdila, že má k navrhovateľovi ako otcovi vytvorený citový vzťah, avšak reálne sa tak voči nemu nesprávala, ich vzťahy sú už niekoľko rokov formálne, založené na plnení vyživovacej povinnosti navrhovateľa a zo strany odporkyne v II. rade akceptovaním toho, že navrhovateľ je v jej rodnom liste uvedený ako otec; o opaku otcovstva je už informovaná zo znaleckého posudku. Svedkyňa W. M., matka odporkyne v I. rade vypovedala, že navrhovateľ si aj po rozvoде brával odporkyňu v II. rade, zaujímal sa o jej mimoškolské aktivity i školu, ktorú bude navštevovať po základnej škole. K samotnému dôvodu, pre ktorý navrhovateľ žiada zaprieť otcovstvo sa nevedela vyjadriť, spomenula, že odporkyňa v I. rade mala zdravotné problémy a lekári predpokladali, že nebude mať deti. Z jej výpovede usúdil, že pokiaľ by navrhovateľ vedel o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo, takýto záujem by nemal. Ani z obsahu rozvodového spisu Okresného súdu v Prievidzi č.k. (správne sp.zn., poznámka odvolacieho súdu) 7 C 181/2000, a to z rozsudku a zápisníc z pojednávanií nezistil, že by navrhovateľ mal vedomosť o tom, že nemusí byť biologickým otcom odporkyne v II. rade, že informáciou spochybňujúcou jeho otcovstvo disponoval už oveľa skôr, napr. v roku 2000, kedy prebiehalo rozvodové konanie účastníkov konania. Rovnako ani korešpondenčný lístok písaný matkou navrhovateľa rodičom odporkyne v II. rade z roku 2010 (č.l. 50 spisu) nenasvedčuje tomu, že navrhovateľ vedel o tom, že nie je biologickým otcom odporkyne v II. rade v tom čase. Pokiaľ odporkyňa v II. rade namietala, že zapretie otcovstva nie je v súlade so záujmami dieťaťa, za zistených doplnených skutočností (znalecký posudok) mal za to, že ani právo na ochranu záujmov dieťaťa nie je absolútne a musí mať rozumné zákonné limity nezasahujúce do práv iných osôb s jemu konkurujúcimi záujmami dieťaťa. Nesúlady tzv. právneho a biologického otcovstva výrazným spôsobom zasahuje do súkromnej sféry právneho otca, v danom prípade navrhovateľa, ktorý potom ako zistil, že nie je otcom odporkyne v II. rade, tento zásah nadobudol osobitnú intenzitu tým, že je povinný naďalej si plniť svoje rodičovské povinnosti aj napriek tomu, že je nepochybné, že otcom dieťaťa nie je. Stav tohto nesúlady pritom zasahuje i odporkyňu v II. rade, ktorej právom je predovšetkým poznanie svojho biologického otca. V danej veci navrhovateľ nevyužil právne prostriedky zapretia otcovstva po dobu 16 rokov od narodenia dieťaťa, keďže nemal pochybnosti o svojom otcovstve. Zapretie otcovstva za stavu, keď samotná odporkyňa v II. rade bola medziasom v priebehu konania od matky informovaná o možnosti, že navrhovateľ nie je jej otcom, pričom i zo znaleckého posudku je informovaná o tom, že navrhovateľ naozaj nie je jej biologickým otcom, je v súlade s jej

záujmami, aby právne otcovstvo navrhovateľa k nej neostalo zachované. Pokiaľ vo veku maloletosti mala odporkyňa v II. rade k navrhovateľovi vytvorený citový vzťah ako k otcovi, tento už dávno nie je založený na ozajstnom cíte, ktorý by medzi otcom a dcérou mal byť, je len vzťahom formálnym. Poukázal na Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého text bol uverejnený ako Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 209/1992 Zb., ktorý je medzinárodnou zmluvou, ktorou je podľa článku 154c ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a má prednosť pred zákonom, ak zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Článok 8 dohovoru upravuje právo každého na rešpektovaní svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie, ktorý ustanovuje negatívnu povinnosť štátu zasahovať do výkonu tohto práva okrem prípadov, keď je zásah v súlade so zákonom a nevyhnutný v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzaniu nepokojov a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných. Na základe tohto článku štátu vzniká aj pozitívny záväzok vytvoriť podmienky na ochranu práv súkromného a rodinného života. Rodičovstvo (biologické alebo právne, určené na základe domnienky otcovstva) patrí do sféry súkromného a rodinného života. Rodič i dieťa majú rovnaké právo na vlastnú identitu, ktorej súčasťou je aj zistenie, či právny status vytvorený na základe domnienky otcovstva zodpovedá aj biologickému stavu. Ako už uviedol v odôvodnení prvého rozsudku, v konaní o zapretie otcovstva stoja proti sebe záujmy rodiča, ktorý tvrdí, že nie je otcom dieťaťa a právo dieťaťa na udržaní vytvorených rodinných väzieb a len na základe testu proporcionality je možné ustáliť, koho záujmy prevažujú. Rovnaký test proporcionality uplatňuje aj Európsky súd pre ľudské práva v konaniach o sťažnostiach namietajúcich porušenie článku 8 uvedeného dohovoru v súvislosti so zapretím otcovstva po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na začatie takéhoto konania. Európsky súd pre ľudské práva odlišne postupuje v prípadoch, ak sa preukáže, že účastník konania o zapretie otcovstva v pozícii sťažovateľa nevyužil právne prostriedky zapretia otcovstva v zákonnej lehote zo subjektívnych dôvodov a v prípadoch, keď v zákonnej lehote nevedel o skutočnostiach, na základe ktorých by mohol úspešne zaprieť otcovstvo, pričom vo viacerých rozhodnutiach konštatoval, že zavedenie prekluzívnej lehoty pre zahájenie konania o určenie otcovstva je možné ospravedlniť snahou o zaistenie právnej istoty v rodinných vzťahoch a ochranu záujmov dieťaťa (Rasmussen proti Dánsku, Yildirim proti Rakúsku, Kňákal proti Českej republike). Návrh na zapretie otcovstva podal navrhovateľ na súd až dňa 21.1.2016, t.j. v čase keď ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine stratilo účinnosť a platnosť a pred jeho podaním vyzýval odporkyňa v I. rade, aby sa s dcérou podrobili odbornému vyšetreniu, ktoré by jeho otcovstvo potvrdilo alebo vylúčilo. Súd prvej inštancie ďalej odkázal na čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého každé dieťa má právo na meno, štátnu príslušnosť a pokiaľ je to možné, má právo poznať svojich rodičov a má právo na ich starostlivosť, má prednosť pred uplatňovaním Zákona o rodine. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.4.2011, č.k. PL ÚS 1/2010, právne vzťahy, ktoré vznikli pred 1.4.2005 sa posudzujú podľa ustanovení tohto zákona. Vznik týchto právnych vzťahov, ako aj práva a povinnosti z nich vzniknuté, sa však posudzujú podľa doterajších predpisov. Takto formulované všeobecné prechodné ustanovenie nie je v rámci legislatívy ničím neobvyklým a z hľadiska právnej teórie je už notoriou, že v týchto prípadoch nejde o tzv. pravú (zakázanú) retroaktivitu, ale o nepravú retroaktivitu, ktorá je naopak v súvislosti s uplatňovaním princípu uchovávanía dôvery v právny poriadok a princípu právnej istoty nielen tolerovaným, ale aj potrebným nástrojom pri vykonávaní významnejších zmien v právnom poriadku, bez ktorého by sa mohli existujúce spoločenské vzťahy ocitnúť v stave právnej bezprízornosti, resp. mohlo by dôjsť k vzniku právneho vákua. Nepravá retroaktivita inými slovami spočíva v tom, že právne vzťahy, ktoré vznikli za platnosti starej právnej normy, sa spravujú týmto právom až do momentu účinnosti nového práva, potom sa už však riadia novým právom. Pri vnímaní obsahu § 114 zákona č. 36/2005 Z.z. vcelku, t.j. rovnocenne - znenie prvej i druhej vety, treba zdôrazniť, že zákonodarca rešpektoval štandardný normotvorný prístup. Kým uplatnenie prvej vety znamená, že v časovom strete dvoch právnych predpisov dostáva nová právna úprava prednosť v tom zmysle, že sa ňou odo dňa jej účinnosti spravujú právne vzťahy založené starou právnou normou, druhá veta je výrazom legislatívnej korektnosti a bezvýhradného rešpektovania spomínaných ústavnoprávnych princíпов. Ústavný súd v tejto súvislosti prezentoval názor, že načrtnuté zásady, ktoré je potrebné dodržiavať vo sfére normotvorby, je žiaduce uplatňovať aj v aplikačnej praxi, čo platí osobitne v oblasti rodinného práva, ktoré v mnohých prípadoch upravuje aj ľudsky citlivé právne vzťahy. Pri posudzovaní konkrétneho normatívneho obsahu druhej vety citovaného prechodného ustanovenia v zásade nerobí problém slovné spojenie „vznik týchto právnych vzťahov.“ Pokiaľ však ide o dešifrovanie práv a povinností, ktoré z tohto právneho vzťahu (rodič - dieťa) vznikli, je nevyhnutné pridržiavať sa ich, do úvahy prichádzajúceho, obsahu. Pre potreby tohto odôvodnenia postačí v tejto súvislosti poukázať na ustanovenia druhej časti prvej hlavy zákona č. 94/1963 Zb.,

osobitne na ustanovenia § 32 až § 40 upravujúce vzájomné práva a povinnosti rodičov a detí. Nemožno však opomenúť ani časový faktor uplatňovania zákona č. 94/1963 Zb. na vzniknuté práva a povinnosti daného rodinnoprávneho vzťahu, ktorý je rovnako dôležitý. Zákon č. 94/1963 Zb. možno použiť iba na tie práva a povinnosti (možno ich označiť tiež ako nároky), ktoré vznikli do nadobudnutia účinnosti zákona č. 36/2005 Z.z., v opačnom prípade by došlo k neprípustnému predĺžovaniu účinnosti zákona č. 94/1963 Zb. aj na obdobie po strate jeho platnosti. Z analytického hľadiska nie je možné opomenúť, že vždy musí ísť o také konkrétne práva a povinnosti, ktoré vznikli zo základného rodinnoprávneho vzťahu (slovné spojenie „z nich vzniknuté“). Akékoľvek iné, aj keď súvisiace práva, ktoré sa uplatňujú po nadobudnutí účinnosti zákona č. 36/2005 Z.z., ktoré nespádajú do rámca obsahu tohto základného vzťahu vyplývajúceho z právnej úpravy zákona č. 94/1963 Zb., nemožno posudzovať podľa tohto zákona, ale podľa zákona č. 36/2005 Z.z. Právo na zapretie otcovstva manželom matky, ktoré s výnimkou dĺžky lehoty je identicky upravené v obidvoch citovaných zákonoch, je bez akýchkoľvek pochybností tým právom, ktoré sa z uvedeného rámca obsahu rodinnoprávneho vzťahu otec - dieťa jednoznačne vymyká. Toto právo síce v určitej potenciálnej rovine existuje, ale rozhodne nejde o právo hmotnoprávnej povahy, ktoré by bolo možné zahrnúť do „práv vzniknutých“ z rodinnoprávneho vzťahu otec - dieťa. Tu skôr možno hovoriť o určitej podobe tzv. žalobného práva, ktoré však ak je uplatnené za účinnosti zákona č. 36/2005 Z.z., treba posudzovať podľa tohto nového zákona. Na základe uvedeného rozboru a všetkých podstatných skutočností, ktoré majú vplyv na posúdenie nastolenej otázky, ústavný súd konštatoval, že v konaní pred všeobecným súdom sa pri rozhodovaní o zapieracej žalobe zákon č. 94/1963 Zb. nepoužije a je potrebné aplikovať zákon č. 36/2005 Z.z. Podstatnou, resp. relevantnou pri aplikácii uvedeného článku dohovoru je v takýchto prípadoch skutočnosť, kedy sa právny otec dozvie o nesúlade biologického a právneho otcovstva, resp. o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo. Až týmto momentom totiž právny otec, ktorého otcovstvo bolo založené zákonnou domnienkou otcovstva, získava možnosť vedome svojím rozhodnutím ďalej pokračovať v už založenom právnom vzťahu s dieťaťom a niesť z neho vyplývajúcu zodpovednosť za jeho výchovu a výživu (resp. zodpovednosť spojenú s jeho rodičovskými právami a povinnosťami) alebo využiť právne prostriedky na odstránenie nesúladu medzi právnym a biologickým otcovstvom. V predmetnej veci navrhovateľ spochybnil svoje biologické otcovstvo informáciou od svedkyne Č. zo septembra 2015. K skutočnej vedomosti navrhovateľa, že nie je biologickým otcom prišlo až po obdržaní výsledkov vyšetrenia DNA, a to znaleckého posudku (dňa 12.6.2019), takže vyššie uvádzané skutočnosti, na ktorých navrhovateľ postavil svoj návrh, boli pravdivé. Pokiaľ by navrhovateľ vyčkával do času, kým by dobrovoľne obe odporkyne podstúpili vyšetrenia potrebné na určenie otcovstva, uplynula by mu i trojročná lehota plynúca od septembra 2015 a jeho právo na podanie návrhu na zapretie otcovstva by sa premlčalo v trojročnej premlčacej dobe zakotvenej s účinnosťou od 1.1.2016 v § 86 ods. 1 Zákona o rodine. Návrhu navrhovateľa potom vyhovel napriek tomu, že navrhovateľ neuviedol presný dátum dozvedenia sa o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo, označil ho septembrom 2015, rovnako i svedkyňa Č., ktorá bola vypočutá s poučením o následkoch krivej výpovede, ktorá zhodne uviedla, že informáciu, ktorá spochybňovala otcovstvo navrhovateľa mu oznámila až koncom septembra 2015. Navrhovateľ v tomto smere uniesol dôkazné bremeno, inú možnosť preukazovania pochybností o svojom otcovstve ako bol výsluch svedkyne Č. nemal, keďže odporkyne sa odmietali pred podaním návrhu i v priebehu tohto konania podrobiť znaleckému dokazovaniu. Považoval tak za splnenú podmienku podania návrhu v trojročnej premlčacej dobe, ktorá začala plynúť od konca septembra 2015, pričom návrh bol podaný dňa 21.1.2016.

3.2. Výrok o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanoveniami § 252, § 255 ods. 1, ods. 2, § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a plne úspešnému navrhovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Ďalej uviedol, že v konaní bol vypracovaný znalecký posudok, na ktorý navrhovateľ zložil preddavok v sume 450,- €. Uznesením zo dňa 12.12.2017, č.k. 10 C 10/2016-137, bol znalcovi prof. RNDr. Ľudevítovi Kádašimu, DrSc. vyplatený preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 330,- €, z preddavku na trovy znaleckého dokazovania vo výške 450,- €, ktorý uhradil navrhovateľ dňa 23.11.2017. Dňa 7.6.2019 bol súdu doručený daňový doklad, v ktorom výška odmeny, náhrady hotových výdavkov a výdavkov za stratu času ohľadom znaleckého posudku č. 4/19, odbor: genetika, odvetvie: analýza DNA, predstavovala konečnú sumu 495,18 € s tým, že suma k úhrade predstavuje 165,18 € po odpočítaní už zaplateného preddavku vo výške 330,- €. Zostatok preddavku na trovy znaleckého dokazovania zloženého na účet súdu navrhovateľom dňa 23.11.2017 predstavovala sumu 120,- €, ktorá bola znalcovi bez vyčkania právoplatnosti uznesenia vyplatená. Suma k úhrade je vyššia ako preddavok, tento rozdiel predstavuje sumu 45,18 € (165,18 € - 120,- €), z dôvodu ktorého zaviazal učtáraň Okresného súdu Bratislava V., aby sumu 45,18 € vyplatila znalcovi zo štátnych finančných prostriedkov. Znalec posudok vypracoval za účinnosti Civilného sporového poriadku, pričom má v konaní

o náhradu trov postavenie procesnej strany, z tohto procesného postavenia pre neho vyplýva nárok na náhradu tých trov, ktoré mu vypracovaním znaleckého posudku vznikli. Žiadne ustanovenie aktuálne účinného procesného predpisu takýto nárok znalca výslovne nevyklučuje. Nárok na náhradu trov konania sa aj v tomto prípade riadi zásadou úspechu v konaní podľa § 255 ods. 1 C.s.p. V konaní vo veci samej boli procesne neúspešné obe odporkyne, preto štátu, ktorý vyplatil znalcovi sumu 45,18 € zo štátnych finančných prostriedkov (na základe uznesenia zo dňa 2.7.2019) priznal nárok na náhradu 100 % znaleckého dokazovania proti odporkyňiam.

4. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie odporkyne v I., II. rade dôvodiac ustanovením § 365 ods. 1 písm. f/, g/, h/ C.s.p. (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené; rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Nestotožnili sa s názorom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku, že ani právo na ochranu záujmov dieťaťa nie je absolútne a musí mať rozumné zákonné limity nezasahujúce do práv iných osôb s jemu konkurujúcimi záujmami dieťaťa, keď návrhu vyhovel napriek tomu, že navrhovateľ neuviedol dátum dozvedenia sa o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo a označil ho len septembrom 2015. Navrhovateľ podľa prvoinštančného súdu uniesol dôkazné bremeno, a to výpoveďou svedkyne Č., preto považoval za splnenú podmienku podanie návrhu v trojročnej premlčacej lehote, ktorá začala plynúť od septembra 2015. Otec odporkyne v II. rade podal v tomto prípade návrh na zapretie otcovstva k vtedy maloletej dňa 21.1.2016 potom, ako nadobudol účinnosť zákon č. 175/2015 Z. z., ktorý zaviedol trojročnú lehotu na podanie návrhu na zapretie otcovstva, ktorá plynie právnomu otcovi od momentu, keď sa dozvedel o možnosti, že nie je biologickým otcom dieťaťa. Táto predmetná okolnosť, kedy sa mal právny otec dozvedieť o dôvodoch spochybňujúcich jeho otcovstvo nastala ešte pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona. Súd prvej inštancie mal preto návrh navrhovateľa zamietnuť, pretože nebolo preukázané, či bol návrh podaný v lehote troch rokov odkedy sa otec dozvedel o skutočnostiach nasvedčujúcich, že nie je biologickým otcom dieťaťa, takže nerozhodol v súlade so zásadami spravodlivého súdneho konania, nakoľko sa vôbec nevysporiadal s otázkou včasnosti podania návrhu na zapretie otcovstva. Zotrvali na tom, že návrh na zapretie otcovstva bol podaný oneskorene, keď nie všetky skutočnosti, ktoré navrhovateľ uvádzal v konaní sa zakladajú na pravde a niektoré skresľujú realitu. Odporkyňa v II. sa narodila krátko po svadbe navrhovateľa a odporkyne v I. rade, ktorá aj napriek tomu, že ich vzťah bol harmonický, upozornila navrhovateľa, že je tehotná a nie je isté, či biologickým otcom odporkyne v II. rade je práve on. Navrhovateľ napriek tejto skutočnosti nemal vtedy žiadne výhrady a manželstvo s odporkyňou v I. rade uzavrel bez akýchkoľvek pochybností. Okrem toho už v konaní o rozvod je zo zápisníc zrejmé, že odporkyňa v I. rade už po narodení odporkyne v II. rade povedala navrhovateľovi, že mu umožní stretnutie s maloletou (odporkyňou v II. rade), ale až po súde, keď sa ukáže, či je jej otcom. Toto považujú tiež za skutočnosť, ako moment, od ktorého možno počítať začiatok plynutia lehoty pre podanie návrhu na zapretie otcovstva. Aj napriek tejto informácii navrhovateľ vystupoval voči odporkyňi v II. rade ako láskavý a starostlivý otec, bez akýchkoľvek pochyb o tom, že by nemal byť jej otcom. Rovnako aj korešpondenčný listok predložený v konaní je dôkazom pochybností, nakoľko matka navrhovateľa vyčítala, že odporkyňa v II. rade nie je jej vnučka. Navrhovateľ vychovával odporkyňu v II. rade ako svoju dcéru, ona ho považovala za svojho otca. To, že navrhovateľ nemusí byť biologickým otcom vedel od doby pred uzavretím manželstva, ale žiadne kroky k zapretiu otcovstva nepodnikol. Poukázali na to, že zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení zákona č. 124/2015 Z.z. účinný od 1.10.2015 do 31.12.2015, neumožňoval zapretie otcovstva po uplynutí troch rokov od narodenia dieťaťa a tak nemal navrhovateľ možnosť podať návrh na zapretie otcovstva. Následne novela zákona č. 175/2015 Z.z. priniesla zmenu v tom, že návrh na zapretie otcovstva je možné podať v lehote troch rokov, kedy sa navrhovateľ o skutočnosti na zapretie otcovstva relevantne dozvedel. Táto novela zákona nemala určite umožniť podať návrh na zapretie otcovstva tým otcom, ktorí o tejto skutočnosti vedeli, ale návrh na zapretie otcovstva nepodali. Navrhovateľ však podal návrh na zapretie otcovstva podľa tejto novely, hoci o skutočnosti na zapretie otcovstva vedel ešte pred narodením odporkyne v II. rade. V tomto konaní mal navrhovateľ povinnosť uniesť dôkazné bremeno, a to preukázať včasnosť podania návrhu na zapretie otcovstva, čo neurobil a túto skutočnosť žiadnym relevantným a bezpochybným spôsobom nepreukázal. Podľa zhodného tvrdenia odporkyne v I. rade a navrhovateľa, otcovstvo odporkyne v II. rade bolo zapísané navrhovateľovi ako manželovi matky, t.j. na základe prvej domnienky otcovstva, pričom navrhovateľ zo subjektívnych dôvodov nevyužil čas od narodenia dieťaťa, a to odo dňa 10.1.1999, na uplatnenie práva na zapretie otcovstva, pretože ako sa sám v konaní vyjadril „nemal na to dôvod.“ Navrhovateľ mal k dispozícii účinný prostriedok nápravy právneho stavu

vzniknutého na základe vyvrátiteľnej zákonnej domnienky, napriek tomu si právo v zákonom učenej prekluzívnej lehote neuplatnil a návrh na zapretie otcovstva podal súdu až po sedemnástich rokoch dňa XX.X.XXXX, t.j. v čase, keď ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine stratilo účinnosť (dňa 8.9.2011) a platnosť (8.3.2012) z dôvodu, že asi v septembri 2015 sa dozvedel, že nie je isté, či je biologickým otcom v tom čase maloletej odporkyne v II. rade. Aj napriek tomu, že mal túto informáciu od bývalej kolegyne (informácia bola sprostredkovaná absurdným spôsobom, už nebohým kolegom), navrhovateľ toto konanie o zapretie otcovstva voči odporkyne v II. rade inicioval na základe neoverenej a len sprostredkovanej informácie. V tomto konaní nemohlo dôjsť k porušeniu práva otca vyplývajúceho mu z článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nakoľko v teste proporcionality prevážil záujem maloletého dieťa na udržaní vytvorených rodinných väzieb nad záujmom otca na zosúladení právnej situácie s biologickou realitou. Odkázali v tejto súvislosti na rozhodnutie Krajského súdu Trenčín, sp.zn. 4 CoP 129/2012, z ktorého a aj zákonných ustanovení, jasne vyplýva moment, do ktorého možno podať návrh na zapretie otcovstva, a to do troch rokov odo dňa keď sa otec dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke, v tomto prípade sa navrhovateľ o skutočnosti dozvedel pred narodením odporkyne v II. rade a keby túto lehotu počítali odo dňa narodenia odporkyne v II. rade, je jasne zrejmé, že návrh na zapretie otcovstva podaný v roku 2016 treba považovať a vyhodnotiť ho ako oneskorene podaný. Keďže sa navrhovateľ do troch rokov od narodenia odporkyne v II. rade nedomáhal na súde zapretia otcovstva voči nej, má sa na základe uvedeného rozhodnutia za to, že podľa vlastného rozhodnutia chcel pokračovať v už založenom právnom vzťahu s ňou a súčasne, že sa chcel o ňu starať a vychovávať ju. I keď v konaní bolo na základe znaleckého posudku preukázané, že navrhovateľ nie je otcom odporkyne v II. rade, majú za to a sú presvedčené, že návrh bol podaný navrhovateľom oneskorene, preto je potrebné oneskorený návrh na začatie konania v celom rozsahu zamietnuť. Vzhľadom k tomu, že návrh bol podaný oneskorene, celé konanie i znalecké dokazovanie, bolo vykonané v rozpore so zásadami Civilného súdneho konania. Odvolaciemu súdu preto navrhli napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a návrh zamietnuť.

5. Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporkyň v I., II. rade uviedol, že obe odporkyne len recyklujú vo svojom odvolaní svoju argumentáciu prezentovanú počas celého konania, vrátane konania pred ústavným súdom, ktoré v súvislosti s týmto konaním iniciovali. Nerozumie postupu a postojú odporkyň v I., II. rade, ktoré napriek tomu, že bolo jednoznačne (znaleckým posudkom) preukázané, že nie je biologickým otcom odporkyne v II. rade, trvajú na ultimatívnom zachovaní právneho vzťahu bez akejkoľvek snahy o rešpektovanie neho ako otca v rovine etickej a morálnej, predovšetkým zo strany odporkyne v II. rade, ktorá sa o neho nezaujíma, ani ho nekontaktuje. Ich vzťah je výlučne v rovine poskytovateľa a prijímateľa výživného, k plateniu ktorého bol zaviazaný, ktorú povinnosť si riadne a včas plní. Skutočnosť, že nemusí byť otcom odporkyne v II. rade sa prvý krát dozvedel až z rozhovoru s kolegyňou W. Č. v septembri 2015, ktorá mala vedomosť o dovedy pre neho neznámych informácií, s ktorými ho v rámci rozhovoru oboznámila. S odstupom času nevedel identifikovať presný dátum rozhovoru, má však za to, že určenie okamihu, kedy sa o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo dozvedel odkazom na mesiac a rok, keď toto tvrdenie aj preukázal svedeckou výpoveďou svedkyne W. Č., je jednoznačným preukázaním toho, že konanie o zapretie otcovstva inicioval i s poukazom na v tom čase platnú a účinnú právnu úpravu včas. Opakovane preukázal, že až do okamihu, september 2015, nemal pochybnosti o svojom otcovstve, o čom napokon svedčí aj jeho vzťah k odporkyne v II. rade po rozvoje jeho manželstva s odporkyňou v I. rade, pričom sa v rámci možností snažil s odporkyňou v II. rade stretávať v rozsahu umožnenom mu odporkyňou v I. rade a podieľať sa na jej výchove. Vo svojom záverečnom vyjadrení poukázal na to, že zákonom č. 175/2015 Z.z., účinným od 1.1.2016, bol novelizovaný zákon o rodine v ustanovení § 86, ktorý umožnil manželovi, aby do troch rokov odo dňa, kedy sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke, zaprieť na súde, že je otcom tohto dieťaťa. Odkázal na prechodné ustanovenia (§ 119b), kde bola stanovená špeciálna lehota, ale len na prípady, ak sa dieťa narodí po 8.9.2008 a na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.11.2018, č.k. II. ÚS 562/2018-19. Ďalej konštatoval, že podstatnou a relevantnou je skutočnosť, kedy sa právny otec dozvie o nesúlade biologického a právneho otcovstva, resp. skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo. Až týmto momentom tak právny otec, ktorého otcovstvo bolo založené zákonnou domnienkou otcovstva, získava možnosť vedome svojím rozhodnutím ďalej pokračovať v už založenom právnom vzťahu s dieťaťom a niesť svojím rozhodnutím z neho vyplývajúcu zodpovednosť za jeho výchovu a výživu alebo využiť právne prostriedky na odstránenie nesúladu medzi právnym a biologickým otcovstvom. K jeho skutočnej vedomosti o tom, že nie je biologickým otcom odporkyne v II. rade prišlo až po obdržaní výsledkov DNA

testov a až týmto okamihom sa preukázateľne dozvedel o nesúlade medzi jeho biologickým a právnym otcovstvom, keď dôvodom iniciovania súdneho konania boli informácie spochybňujúce jeho otcovstvo, ktoré mu poskytla W. Č. v rámci rozhovoru v septembri 2015. V kontexte odvolania s poukazom na vek odporkyne v II. rade má za to, že bezmedzné lipnutie na zachovaní rodičovského vzťahu medzi „matričným rodičom“ a dieťaťom, keď tento rodič nie je biologickým rodičom, nie je v jej záujme, nakoľko nie je možné podriaďovať pod žiadne modely fungovania vzťahov, ktoré majú orgány verejnej moci zažité. Odvolaciemu súdu preto navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť; žiadal trovy odvolacieho konania.

6. Odporkyne v I., II. rade sa k vyjadreniu navrhovateľa k ich odvolaniu nevyjadrili.

7. Odvolací súd preskúmal vec súc pritom viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania [§ 395 ods. 1, § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (zákon č. 161/2015 Z.z. účinný od 1.7.2016), ďalej len C.m.p., § 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z.z. účinný od 1.7.2016), ďalej len C.s.p.], túto prejednal bez nariadenia pojednávania, keďže neboli splnené zákonné podmienky pre jeho nariadenie (nebolo potrebné doplniť, resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem; § 385 ods. 1 C.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyň v I., II. rade nemožno priznať úspech. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 31. marca 2021; o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci konania a ich právni zástupcovia upovedomení zákonným spôsobom (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p.). Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2, ods. 3 C.s.p.) a keďže sa stotožňuje s dôvodmi rozsudku ako správnymi, rozsudok odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahuje. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd ale považuje za potrebné uviesť ešte nasledovné.

8. Pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedených zákonných ustanovení. Rozhodujúcim pre posúdenie vecnej a právnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie boli skutočnosti, ktoré vyšli najavo vykonaným dokazovaním súdom prvej inštancie a ktoré teda nepochybne existovali v čase vyhlásenia jeho rozsudku. Odvolateľky v odvolaní neuvádzali podstatné, rozhodujúce, konkrétne právne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie odvolacieho súdu.

9. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Rozsudok obsahuje všetky náležitosti uložené ustanovením § 220 C.s.p. V konaní pred súdom prvej inštancie sa nevyskytla žiadna vada uvádzaná v ustanovení § 380 ods. 2 C.s.p., takú ani odvolateľky netvrdili, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie a na ktoré by musel odvolací súd prihliadať.

10. V predmetnej veci v poradí prvým rozsudkom zo dňa 22.6.2016, č.k. 10 C 10/2016-75, súd prvej inštancie návrh zamietol a uložil navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odporkyňi v I. rade náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v sume 889,94 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Dôvodom zamietnutia návrhu bolo, že z dôvodu ochrany záujmov maloletého dieťaťa, ktoré má právo poznať svojich rodičov, spolu s kolíznym opatrovníkom dospeli k presvedčeniu, že nie je v záujme dieťaťa zistiť, kto je jeho skutočným otcom a od neho vyžadovať plnenie jeho rodičovských práv a povinností. V snahe zaistiť právnu istotu v rodinných vzťahoch maloletej odporkyne v II. rade návrhu nevyhovel, keď doterajšie vzťahy medzi navrhovateľom a odporkyňou v II. rade neboli len formálnymi, právnymi, ale plnohodnotnými vzťahmi rodiča a dieťaťa, ktorí síce nežijú v jednom meste, ale stretávajú sa hlavne podľa možností navrhovateľa, túto situáciu narušili vzťahy medzi navrhovateľom a odporkyňou v I. rade, ako bývalými manželmi. Ak by navrhovateľ úspešne zaprel otcovstvo k odporkyňi v II. rade, táto by sa dostala do neistého právneho postavenia, jej citová, spoločenská i rodinná situácia by sa zhoršila, čo môže mať nepriaznivé následky na jej ďalší psychický vývin, keďže je v adolescentnom období vývoja. S poukazom na výpovede účastníkov a stanovisko kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa, nenariadil znalecké dokazovanie znalcom za účelom preukázania otcovstva k odporkyňi v II. rade. Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd v odôvodnení uznesenia zo dňa 27.9.2017, č.k. 10 Co 261/2016-109, ktorým zrušil uvedený rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie konštatoval, že prvoinštančný súd rozhodol predčasne, keď nenariadil znalecké dokazovanie z odboru genetika a prihliadol pri rozhodovaní o predmetnom návrhu iba na záujem vtedy maloletej odporkyne v II. rade. Poukázal na novelu zákona č. 175/2015 Z.z., ktorou došlo k náprave znenia predchádzajúcej právnej úpravy tým, že sa zapieracia lehota upravila na tri roky odo dňa, keď sa manžel dozvedel o

skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke, avšak podľa prechodných ustanovení tohto zákona k 1.1.2016, uvedená lehota sa vzťahuje len na prípady, ak sa manžel alebo jeho opatrovník do 31.12.2015 dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že manžel je otcom dieťaťa, ktoré sa po 7.9.2008 narodilo jeho manželke, môže manžel alebo jeho opatrovník na súde zaprieť, že manžel je otcom tohto dieťaťa do 31.12.2018, ak sa v tejto veci nezačalo konanie pred 1.1.2016. Záverom dodal, že záujmom dieťaťa je predovšetkým záujem na tom, aby právne vzťahy medzi dieťaťom a jeho rodičmi zodpovedali vzťahom biologickým, pričom je potrebné prihliadnúť aj k požiadavke dobrých mravov a spravodlivého usporiadania právnych vzťahov. Súdu prvej inštancie uložil nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z odboru genetika, vykonané dôkazy vyhodnotiť v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 C.s.p., rozhodnúť v súlade s § 215 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a zo zisteného skutkového stavu vyvodiť záver, ktorý je nutné správne a dostatočne odôvodniť v súlade s uvedenými požiadavkami vyplývajúcimi z § 220 ods. 2 C.s.p.

11. Odporkyňa v I. rade podala dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.9.2017, č.k. 10 Co 261/2016-109; Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 21.6.2018, sp.zn. 2 Cdo 57/2018, dovolanie odmietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania z dôvodu, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvej inštancie a vec vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie, nie je dovolanie podľa § 420 C.s.p. prípustné.

12. Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť odporkyne v I. rade vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 1, čl. 19 a čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 8 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 57/2018 zo dňa 21.6.2018 a uznesením Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 10 Co 261/2016 zo dňa 27.9.2017, odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

13. Súd prvej inštancie sa riadil právnym názorom odvolacieho súdu uvedenom v jeho zrušujúcom uznesení zo dňa 27.9.2017, č.k. 10 Co 261/2016-109 a nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru genetika. Podľa znaleckého posudku Prof. RNDr. Ľudevíta Kadášiho, DrSc. č. 4/19 (č.l. 204 spisu), bolo biologické otcovstvo navrhovateľa k odporkyne v II. rade vylúčené.

14. Odvolací súd sa nestotožnil s odvolacou námietkou oboch odporkyň, že navrhovateľ podal predmetný návrh oneskorene a že neunesol dôkazné bremeno o preukázaní včasnosti podania svojho návrhu na zapretie otcovstva. Prvoinštančný súd správne právne posúdil, že navrhovateľ podal svoj návrh na zapretie otcovstva včas, a to v trojročnej premlčacej dobe, ktorá mu začala plynúť od doby, kedy sa dozvedel o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že nie je biologickým otcom dieťaťa - odporkyne v II. rade, pričom na preukázanie tejto skutočnosti vykonal dokazovanie v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu i uznesenia ústavného súdu. Odvolací súd sa stotožňuje s argumentáciou súdu prvej inštancie uvedenou v odôvodnení napadnutého rozhodnutia (bod 45.), že navrhovateľ uniesol dôkazné bremeno, nakoľko inú možnosť na preukázanie pochybností o svojom otcovstve ako bol výsluch svedkyne Č., nemal, keď obe odporkyne sa odmietali pred podaním predmetného návrhu i v priebehu konania znaleckému dokazovaniu podrobiť. Uvedená svedkyňa v konaní tvrdila, že navrhovateľovi v septembri 2015 povedala, že vie od jedného kolegu, že odporkyňa v I. rade, t.j. jeho bývala žena, pred svadbou spávala s inými mužmi a konkrétne od jedného, ktorý s ňou tiež spal (č.l. 54 spisu); toto jej tvrdenie nebolo ničím vyvrátené. Ani zo spisu Okresného súdu v Prievidzi sp.zn. 7 C 181/2000, pod ktorým sa viedlo konanie o rozvod manželstva navrhovateľa s odporkyňou v I. rade a úpravu pomerov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode nevyplýva, že by sa navrhovateľ dozvedel o tom, že nie je otcom odporkyne v II. rade už v čase rozvodu; rovnako tak ani z korešpondenčného listka (č.l. 50, 51 spisu) nevyplýva uvedená skutočnosť, ako správne konštatoval prvoinštančný súd v bode 33. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Ak odporkyňa v I. rade tvrdila, že navrhovateľ sa o skutočnosti, že nie je otcom odporkyne v II. rade dozvedel ešte pred jej narodením, taktiež po jej narodení a v čase rozvodu manželstva, bolo jej povinnosťou označiť a predložiť súdu relevantné dôkazy na preukázanie tohto tvrdenia, čo neurobila. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci a v rámci dokazovania sa súd nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje sa tzv. vyšetrovací, vyhľadávací princíp civilného procesu. Preto je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Avšak okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týka povinnosť účastníkov konania tvrdiť a označiť dôkazy na preukázanie tvrdení, je vždy daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny

pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané) a aj nositeľa dôkazného bremena. V závislosti na hypotéze právnej normy má každý z účastníkov konania samostatnú (vlastnú) povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť a z toho vyplývajúce odlišné a samostatné bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno. Pokiaľ účastník konania nerešpektuje bremeno tvrdenia alebo dôkazné bremeno, ktoré ho zaťažujú, z hľadiska procesného postupuje vo svoj neprospech. Procesná nečinnosť účastníka v tomto smere má (pre neho) negatívne dôsledky pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, čo sa v konečnom dôsledku prejaví vo vydaní (pre neho) nepriaznivého rozhodnutia. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho-ktorého účastníka konania treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t.j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti (nie je možné preukázať, že niečo sa nestalo). V prejednávanej veci to potom znamená, že odporkyňa v I. rade mala navrhnúť dôkazy na preukázanie existencie skutočnosti, z ktorej odvodzovala svoje tvrdenie, že navrhovateľ mal pred narodením odporkyne v II. rade, ale aj po jej narodení a v priebehu rozvodového konania vedomosť o tom, že nie je otcom odporkyne v II. rade, takže svoj návrh na zapretie otcovstva podaný na súd dňa 21.1.2016 podal neskoro.

15. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 28.11.2018, č.k. II. ÚS 562/2018-19, vyslovil názor, že lehota upravená prechodným ustanovením § 119b zákona č. 175/2015 Z.z. sa na posudzovaný prípad nevzťahuje, keďže odporkyňa v II. rade sa narodila v roku 1999, t.j. ešte pred 8.9.2008. Za ústavne konformný považoval výklad, podľa ktorého v prípade, že sa právny otec o skutočnosti spochybňujúcej jeho otcovstvo dozvedel v období, keď vinou zákonodarcu nebola zákonom upravená žiadna lehota na zapretie otcovstva (ide o obdobie od straty účinnosti § 86 ods. 1 Zákona o rodine v predošlom znení až po nadobudnutie účinnosti súčasného znenia § 86 ods. 1 Zákona o rodine, teda obdobie od 8.9.2011 až do 31.12.2015), nemôže hmotnoprávna lehota stanovená § 86 ods. 1 zákona o rodine dobehnúť skôr, než tri roky od nadobudnutia účinnosti zákona č. 175/2015 Z.z. To, či sa právny otec o skutočnosti spochybňujúcej jeho otcovstvo dozvedel v období od 8.9.2011 až do 31.12.2015, musí byť predmetom dokazovania pred všeobecným súdom (body 20., 21. uznesenia). Prvoinštančný súd sa uvedeným riadil, vykonal dokazovanie výsluchom svedkyne Č. a dospel k správneému záveru, že navrhovateľ sa dozvedel o skutočnosti spochybňujúcej jeho otcovstvo v septembri 2015, takže svoj návrh na zapretie otcovstva podal včas (dňa 21.1.2016).

16. Odvolací súd súhlasí aj so správnym záverom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, že zapretie otcovstva za stavu, keď samotná odporkyňa v II. rade bola už počas konania matkou informovaná o možnosti, že navrhovateľ nie je jej otcom a aj zo znaleckého posudku je informovaná, že navrhovateľ naozaj nie je jej biologickým otcom, je v súlade so záujmami odporkyne v II. rade, aby právne otcovstvo navrhovateľa k nej neostalo zachované. Nebolo možné prihliadnuť na rozhodnutie Krajského súdu Trenčín sp.zn. 4 CoP 129/2012, na ktoré obe odporkyne poukázali vo svojom odvolaní, pretože v uvedenej veci išlo o iný skutkový stav ako v predmetnej veci, pretože navrhovateľ, na rozdiel od veci vedenej na Krajskom súde Trenčín (navrhovateľ už v čase narodenia maloletého odporcu v I. rade mal pochybnosti o svojom otcovstve k dieťaťu), nemal pred septembrom 2015 vedomosť o skutočnosti spochybňujúcej jeho otcovstvo k odporkyne v II. rade, čo bolo preukázané vykonaným dokazovaním pred prvoinštančným súdom. Odvolací súd opätovne uvádza, ako už uviedol vo svojom zrušujúcom rozhodnutí, že pri úvahe o tom, čo je v danej veci záujmom dieťaťa možno vychádzať z Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý v čl. 7 ods. 1 hovorí, že každé dieťa má, pokiaľ je to možné, právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. V záujme dieťaťa tak je poznať svojich biologických rodičov aj z dôvodu zdravotných, predovšetkým pokiaľ ide o prevenciu chorôb v rodine sa vyskytujúcich alebo o zaistenie darcu pri vykonaní transplantácie. Preto možno konštatovať, že záujmom dieťaťa je predovšetkým záujem na tom, aby právne vzťahy medzi dieťaťom a jeho rodičmi zodpovedali vzťahom biologickým, pričom je potrebné prihliadnuť aj k požiadavke dobrých mravov a spravodlivého usporiadania právnych vzťahov.

17. Odporkyne v I., II. rade svoje odvolanie, okrem iného, odôvodnili aj ustanovením § 365 ods. 1 písm. g/ C.s.p., t.j., že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, ktoré ale bližšie

nešpecifikovali. Odvolací súd uvádza, že účinný prieskum napadnutého rozhodnutia alebo konania jemu predchádzajúceho, môže odvolateľ vyvolať len pomenovaním konkrétnych nedostatkov napadnutého rozhodnutia, resp. konania, ktoré mu predchádzalo, čo odporkyne v I., II. rade neurobili.

18. K odvolacím námietkam o nesprávnych skutkových záveroch prvoinštančného súdu odvolací súd dodáva, že vnútorné presvedčenie súdu (ako výsledok hodnotenia dôkazov), by sa malo vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia jednotlivých dôkazov jednotlivo, aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Podľa ustanovenia § 191 C.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť; uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov a len vo výnimočných prípadoch zákon súdu ukladá určité obmedzenia pri hodnotení dôkazov (napríklad § 192, § 193, § 205 C.s.p.). Kontrola výsledku hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospel súd, sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v ustanovení § 220 ods. 2 C.s.p. Okolnosti namietané oboma odporkyňami v odvolaní vo vzťahu k spôsobu vyhodnotenia vykonaných dôkazov nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s v napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou prvoinštančného súdu. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, tzn., aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami a ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov.

19. Pokiaľ odporkyne v I., II. rade v odvolaní namietali, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo, ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanej veci s odvolaním sa na obsah už uvedeného odôvodnenia, odvolací súd považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie za úplné a ich právne posúdenie súdom prvej inštancie za správne.

20. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil aj v súvisiacich výrokoch II. a III. (§ 367 ods. 2 C.s.p.) podľa § 387 ods. 1, ods. 2 C.s.p., pretože odporkyne v I., II. rade podali odvolanie voči napadnutému rozsudku v celom rozsahu, t.j. aj do výroku o trovách konania, ale svoje odvolanie vo vzťahu k týmto výrokom vôbec nezdôvodnili, preto odvolací súd osobitne nepreskúmaval vecnú a právnu správnosť rozsudku súdu prvej inštancie v uvedených výrokoch.

21. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 C.s.p., § 53, § 57, § 58 C.m.p. a navrhovateľovi, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech, priznáva voči spoločnej a nerozdelnej povinnosti oboch odporkyň nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p. a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedopíňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci konania, predovšetkým odvolateľky ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

23. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.5.2011; § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).